

Svinje

Tipovi i rase

Podela svinja

- Na rase
- Na proizvodne tipove

Podela svinja na rase

- Primitivne
- Prelazne
- Plemenite

Podela svinja na proizvodne tipove

- Tip za proizvodnju masti.
- Kombinovani tip (mast-meso, meso-mast).
- Tip za proizvodnju mesa.

Primitivne rase svinja

- Žive u skromnim uslovima pa su im i proizvodne osobine skromne.
- U ovoj grupi su uglavnom rase svinja koje pripadaju pravcu proizvodnje za mast.
- To su danas retke, malobrojne i neretko ugrožene rase.
- Nastale su u period pre industrijske revolucije, kada je za potrebe ljudske radne snage trebalo više energije, ili drugim rečima masti.
- Tipične primitivne rase svina su magulica, moravka, resavka,...

Prelazne rase svinja

- Nastale su daljom selekcijom i ukrštanjem primitivnih rasa.
- U odnosu na primitivne rase svinja odlikuju se većom proizvodnjom i većim zahtevima u pogledu odgajivačkih uslova.
- To su uglavnom rase koje pripadaju kombinovanom proizvodnom tipu (kornvol, berkšir).

Plemenite rase

- To su savremene rase visokih proizvodnih sposobnosti i visokih zahteva u pogledu odgajivačkih uslova.
- Pripadaju proizvodnom tipu za meso.
- U industrijskom svinjarstvu su osnova u programima meleženja.

Najvažnije osobine plemenitih rasa

- Jorkšir - Visoka plodnost
- Landras - Izrazita mesnatost
- Hempšir - Dobar kvalitet mesa
- Durok – visok sadržaj intramuskularne masti
- Pietren - Izuzetno visok udeo šunke

Programi meleženja

- Na bazi belih plemenitih rasa (jorkšir, landras) proizvode se F1 nazimice, visoke plodnosti i mesnatosti
- Ukrštaju se sa nerastima terminanih rasa (hempšir, durok, pietren) ili njihovim melezima
- Potomstvo iz ovih ukrštanja se tovi, jer objedinjava dobre osobine mesnatosti, kvaliteta mesa i dobar sadržaj intramuskularne masti.

Značajnije primitivne rase svinja

- Šiška
- Šumadinka
- Mangulica
- Moravka
- Resavka

Šiška

- Najprimitivnija domaća rasa, koja vodi direktno poreklo od divlje evropske svinje.
- Izgledom, načinom života i proizvodnim osobina mnog liči na divlju svinju.
- Gajena je na našim prostrima, u Mađarskoj, Rumuniji i Bugarskoj.
- Tokom godina šiške us držane u čopri, slobodno u prirodi, gde su samostalno tražile hranu.
- Bile su izložene prirodnoj selekciji, tako da su opstajale samo najvitalnije individue.
- Tokom boravka u šumama, verovatno se ukrštala sa divljom svinjom.
- Zato su verovatno njeni geni opstali u populacijama divljih svinja, iako je to danas izumrla rasa.

Morfološke osobine šiške

- Nproporcionalno velika glava u odnosu na telo, duga i uska sa izraženim pigmentiranim rilom, srednje velikim i uspravnim ušima.
- Vrat daskast (dug i uzak).
- Uzak trup sa šranastom leđnom linijom.
- Snažen i visoke noge.
- Gusta, gruba i ravna čekinja prljavo sive boje.
- Zimi je čekinju prorastalak vunasta dlaka, kao zaštita od hladnoće.
- Prasad su po rođenju imala karakteristične livreje.

Fotografija: „Album rasa stoke“ akademik Jovan Belić, Naučna knjiga, Beograd 1991

Fiziološke osobine šiške

- Svinja niske plodnosti, koja je prasila 2-8, češće 4-5 prasadi.
- Prasad su sporo prirastala, i masu za ulazak u tov dostizala sa 1-1,5 godinu.
- U tovu se dostizala masa do 200-250 kg (u uslovima dobre ishrane), a porast je završavala u uzrastu od 3 godine.
- Meso je bilo dosta suvo, a slanina nije bila debela kao kod drugih masnih rasa, i bila je prožeta tankim slojem mesa.

Šumadinka

- Ime ove autohtone rase nastalo je po Šumadiji u Srbiji gde je bio razvijen uzgoj svinja.
- U brdskim delovima obično su uzgajane šiške, dok u ravnici u slivovima reka nešto bolja rasa – šumadinka.
- Držane su uvek u prirodnim uslovima, leti na paši i u šumi, gde su ostajale do zime u žiru i dotovljavane su u svinjcima kukuruzom pred klanje.
- Pretpostavlja se da je nestala sa ovih prostora.
- Učestvovala je u stvaranju mangulice, moravke i resavke.

Izgled i osobine šumadinke

- Šumadinka je srednje velika i grube konstitucije.
- Odrasla je kovrdžavom čekinjom belo žućkaste do sive boje.
- Glava je duga i uska sa srednje velikim i klopavim ušima.
- Leđa su šaranasta, sapi strme.
- Trup je valjkast.
- Plodnost je slaba prasi 3 do 6 prasadi koja imaju „livreju“.
- Slabih je tovnih sposobnosti ali je dosta otporna na bolesti i prilagodljiva na ekstezivan način gajenja.

Fotografija: „Album rasa stoke“ akademik Jovan Belić, Naučna knjiga, Beograd 1991

Mangulica

Nastanak mangulice

- Dušanov zakonik iz XIV veka govori da je svinjarstvo u našim krajevima od davnina imalo veoma značajnu ulogu.
- Pravi razvoj svinjarstva otpočeo je početkom XIX veka izvozom svinja u Mađarsku i dalje na zapad.
- Između dva svetska rata, svinjarstvo je uglavnom bilo ekstenzivno, a tek uvozom većeg broja plemenitih rasa u periodu između 1955. i 1960. godine, počinje period intenzivnog svinjarstva.
- Mangulica je domaća primitivna rasa, nastala od nekadašnje šumadinke i spada u proizvodni tip „masnih” rasa svinja.
- Veoma je otporna.
- Dobro prilagođena ekstenzivnim uslovima držanja.
- Ima potrebe samo za jednostavnijim skloništem od kiše i snega.
- Postoje tri soja i to beli, crni i crveni.

Beli soj

- 1833. godine knjaz Miloš je mađarskom vlastelinu (palatinu Jožefu) poklonio 2 nerasta i 10 krmača šumadinke.
- Ova svinja je ukrštana na imanju Kiš Jeno sa rasama kao što su
- Na imanju Kiš Jeno, melezi nastali ukrštanjem sa rasama kao što su bakonji i salantor, odgajivanu su u boljim uslovima nege, smeštaja i ishrane, pa je i dobijena produktivnija rasa svinje.

Crni ili lasasti soj

- Nastao je planskom selekcijom u Sremu, oko Rume, u ataru sela Buđanovac, pa se naziva još i buđanovačka svinja ili sremska lasa.

U umnožavajućem i komercijalnom zapatu mogu se naći grla sa neželjenim osobinama

- Svetla ili ružičasta koža na stomaku.
- Otvori na telu koji nemaju pigmenta.
- Beli vrhovi dlake na bokovima i leđima.
- Svetla boja koja pokriva spoljnu stranu nogu ili se pojavljuje na bokovima tela.
- Suviše fina ili gruba dlaka.
- Suviše uspravljene ili prevelike uši.

Nedozvoljene osobine

- Bele, jasne mrlje na koži.
- Bele dlake-čekinja na bokovima ili leđima.
- Nepigmentirani žuti papci ili papci sa žutim prugama-linijama.

Crveni ili riđi soj

- Uglavnom je zastupljen na prostoru Mađarske i Rumunije.
- U našoj zemlji prisutan samo u tragovima.
- Nastao je u okolini Subotice kao proizvod nesistematskog ukrštanja belog soja mangulice sa linkoln rasom, verovatno i jorkširom.

Eksterijer mangulice

- Koža je tamne ili mrke boje, sa gustim, blistavim i kovrdžavim čekinjama koje su kraće kod lasastog soja. Boja čekinja može biti od sivo-žute do crvenkaste (riđe). Očni kapci, obrve, njuška, mlečne bradavice, papci, vrh repa i prirodni otvori na telu su uvek crne boje.
- Prasad imaju livreje, koje kod belog soja nestaju kroz 10 dana, a kod lasastog soja kroz 3-4 meseca.
- Glava je relativno mala, sa velikim ušima koje vise unapred. Ušna školjka je visoko postavljena i elastična na dodir. Dužina uveta je 2/3 dužine glave. Dužina glave je 32-33 cm kod muških, odnosno, 30-32 cm kod ženskih grla.
- Grudi i kratak trup su široki, duboki i protežu se do ispod lakatnog zgloba.
- Leđa i slabine su ravne do blago zaobljene, gledano sa strane.
- Zadnji deo tela i butine su dobro razvijeni, široki i mišićavi.
- Trbuh je dugačak, cilindričan i kod krmača je nešto širi u odnosu na neraste. Na trbuhu treba biti najmanje 10 funkcionalnih, dobro razvijenih i pravilno razmeštenih sisa, bez pasisa, slepih sisa, oštećenih ili uvrnutih sisa. Broj mlečnih bradavica je najčešće 10, a u 12,4 % slučajeva može biti i više od 10.
- Ekstremiteti su dugi, široki i mišićavi.

Telesne mere mangulice

Telesne mere	Beli soj	Crni soj	Crveni soj
TM nerasta, kg	190	170	220
TM krmača, kg	165	165	180
TM sa 2 godine, kg	115,45	101,97	108,74
Visina grebena u uzrastu od 2 godine, cm	66,82	64,80	65,34
Prosečna dužina trupa, cm	108,17	105,91	107,67
Obim grudi, cm	117,20	114,32	116,40

Stasavanje mangulice

- Mangulica je kasnostasna rasa.
- Polnu zrelost dostiže u uzrastu od 8-12 meseci.
- Priplodnu zrelost dostiže u uzrastu od 15-18 meseci.

Reprodukcija mangulice

- Ima snažan materinski instinkt ali je reproduktivna sposobnost je slabo izražena.
- Graviditet traje 114,91 dana.
- Broj prasadi u leglu iznosi 6,66 kod belog soja, 6,64 kod crnog-lasastog soja, 6,83 kod crvenog soja, a kod subotičkog soja 7,5.
- Laktacija u proseku traje 52,57 dana.
- Tokom perioda sisanja od 8 nedelja količina mleka iznosi 119,3-190,6 kg.

Porast mangulice

- Telesna masa prasadi pri rođenju je u proseku 1,4 kg.
- Odlikuje se sporim prirastom i visokom konverzijom hrane, a bez dodatne prihrane dostiže oko 80 kg za godinu dana.
- Dnevni prirast u proseku iznosi 203 grama do 100 kg telesne mase, sa prosečnom konverzijom hrane od 5,2 kg.
- Starija grla dostižu telesnu masu od 200 i više kilograma.
- Porast završava sa 3-4 godine.
- Podložna je tovljenju i gomilanju masnog tkiva, ali proizvodi od mangulice (kulen, sremska kobasica i slanina) sve više privlače pažnju potrošača, zbog specifičnog kvaliteta.

Moravka

- Nastala je početkom XX veka, na području oko sliva reke Velike Morave.
- Uvozom plemenitih rasa berkšira i jorkšira za koje ne postoje relevantni podaci i kasnijim oplemenjivanjem sa engleskom velikom crnom svinjom (kornvol), prvenstveno je bio cilj da se poboljšaju proizvodne osobine šumadinke.
- Moravka je dobro adaptirana, odlikuje se vitalnošću i otpornošću na bolesti.
- Zainteresovanost potrošača za proizvodima od svinja rase moravka je u porastu zbog specifičnog kvaliteta.

Eksterijer moravke

- Svinje rase moravka imaju telo pokriveno gustom ili ređom dlakom, crne boje, koja je glatka i ravna.
- Na donjim delovima tela dlaka je ređa, a na ostalim gruba i duža. Koža je relativno tanka i pigmentisana (crna).
- Glava je duga, uska, sa blago ulegnutim profilom. Obrazi nisu tako jasno prekriveni mišićnim tkivom. Uši su klopave i polu-klopave.
- Vrat je srednje dug i nije bogat mišićnim tkivom.
- Trup je relativno dug, sa ravnom ili blago ulegnutom leđnom linijom.
- Leđa su ulegnuta, a sapi blago povijene na dole.
- Uz liniju pupka, nalazi se 4-6 parova mlečnih bradavica.
- Ekstremiteti su srednje dugi, tanki, nežni i slabo pokriveni mišićnim tkivom.
- Kod odraslih životinja, prosečna telesna masa nerasta je 135 kg, i krmača 120 kg, a prosečna visina grebena je 71 cm kod nerasta i 65 cm kod krmača.

Telesne mere moravke

Pokazatelj	Nerastovi	Krmače
Visina grebena	63,44	62,40
Visina krsta	67,74	66,08
Dužina trupa	84,64	82,55
Dubina grudi	35,64	35,28
Obim grudi	112,20	107,02
Obim cevanice	16,88	14,17

Proizvodne osobine moravke

Porast

- Telesna masa prasadi pri rođenju je 1,16-1,26 kg
- Kod grla starijih od 2 godine prosečna telesna masa nerasta je 98,00 kg, a krmača 93,70 kg.
- Dnevni prirast u proseku iznosi 385 grama do 100 kg telesne mase, sa prosečnom konverzijom hrane od 3,74 kg.

Reprodukcija

- Broj prasadi u leglu je 6-8.
- Količina mleka u proseku je 133,74 kg, u laktaciji od 60 dana.

Resavka

- Nastala je istovremeno sa stvaranjem moravke, na sličan način, ali u manjem broju. Jedina razlika je u boji, pošto su moravke crne, a resavke šarene (belo-žuto-crne).
- Nastala je nesistematskim ukrštanjem šumadinke, berkšira i jorkšira, za koje ne postoje relevantni podaci.
- Telesna razvijenost i proizvodne osobine resavke se ne razlikuju značajno od moravke.
- Telesna masa odraslih nerasta je u proseku 160 kg, a krmača 140 kg.
- Prosečna visina grebena je 70 cm kod nerasta i 65 cm kod krmača.
- Rasa je dobro adaptirana i poznata po vitalnosti i otpornosti na bolesti.
- Tržište još uvek ne prepoznaje proizvode od resavke, ali postoji zainteresovanost odgajivača za njeno držanje i gajenje.

Značajnije prelazne rase svinja

- Berkšir
- Kornvol
- Poland kina

Berkšir

- Ovo je rasa nastala krajem XVIII veka u Engleskoj, ukrštanjem većeg broja rasa.
- To su svinje manjeg formata, crne boje, sa karakterističnom belom šarom na vrhu njuške.
- Srednjestasna rasa, plodna, osrednje mesnatosti i dobrog kvaliteta mesa.

Kornvol

- Rasa nastala u istoimenoj engleskoj pokrajini ukrštanjem domaćih pritivnih i kineskih rasa svinja
- Zove se još i velika crna svinja.
- Krmače se odlikuju dobrom plodnošću i mlečnošću.
- Tvone osobine su osrednje a kvalitet mesa dobar.

Poland kina

- Rasa nastala u SAD.
- To je ranostasna rasa, relativno velikog i dubokog trupa.
- Dobrih je tovnih sposobnosti.

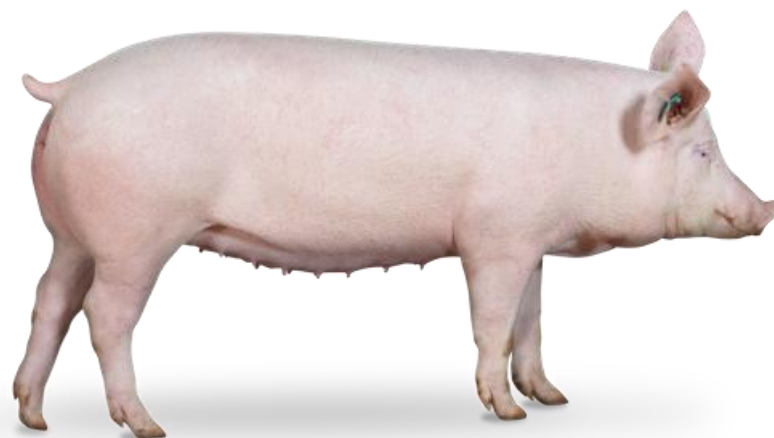

Značajnije plemenite rase svinja

- Veliki jorkšir
- Landras (danski, nemački, švedski, holandski, belgijski)
- Pietren
- Hempšir
- Durok
- Kineske rase

Veliki jorkšir

- Ova plemenita ranostasna rasa nastala je u engleskoj pokrajini Jorkšir u 19. veku.
- Prvi put se spominje 1868. godine ali je ranoj istoriji ove rase teško ući u trag.
- Prvi pisani dokument o ovoj rasi datira iz 1884. godine.
- Rasa je nastala u istoimenoj engleskoj pokrajini.
- Smatra se da je ovu rasu stvorio Josef Tali, ukrštanjem engleskih domaćih svinja i malog jorkšira.
- Prvi put je ova rasa prikazana na stočnoj izložbi u Vindzoru.
- Posle toga veliki jorkšir se brzo raširio po Engleskoj, Evropi i šire.

- Veliki jorkšir se smatra jednom od najrasprostranjenijih rasa svinja širom sveta.
- Postoje brojni proizvodni tipovi, od izrazito plodnih, snažne konstitucije i srednje mesnatosti, do manje plodnih srednje snažne konstitucije i visoke mesnatosti.
- Ova rasa učestvovala je u stvaranju praktično svih poznatih mesnatih rasa.
- Neke od zemalja kao što su Francuska, Nemačka i Švedska i druge, stvorile su svoje varijante velikog jorkšira, na bazi engleskog, a koje se značajnije ne razlikuju od izvornog oblika rase.

Eksterijer jorkšira

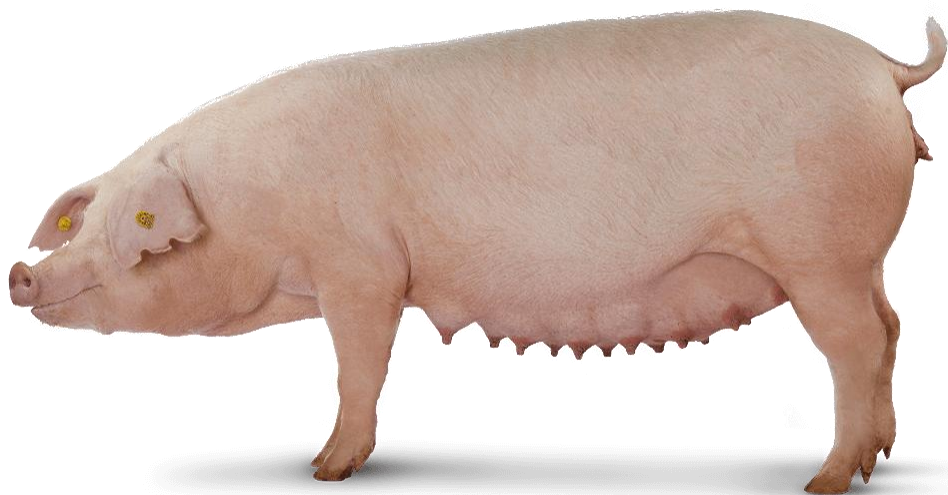
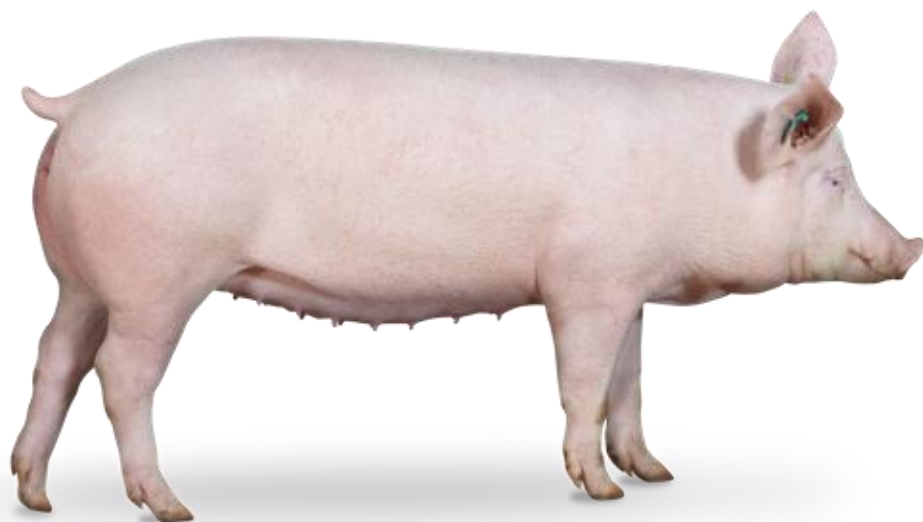
- Jorkšir je veoma pokretna svinja, snažne konstitucije i skladne građe.
- Tanka i nepigmentirana koža prekrivena je belom i retkom čekinjom.
- Glava je srednje duga i široka. Profil glave je blago ugnut, čelo široko, uši srednje veličine, uvek uspravne s resama nežnih dlaka.
- Grudi su široke.
- Trup je dug, dubok i povijen u leđnom delu.
- Duž trbušne linije ima 6-7 pari pravilno raspoređenih sisa.
- Leđa dugačka, ravna i široka od vrata do krsta, rep visoko nasaden.
- Slabine duboke, rebra gipka, a butovi dobro popunjeni i spuštaju se duboko prema skočnom zglobu.
- Noge su srednje visine i snažnih kostiju, pravilne, ravne i dobro postavljene u širini tela, kičice kratke i gipke, a papci čvrsti i krupni.

Porast jorkšira

- Telesna masa prasadi po rođenju je 1,1-1,3 kg, a pri odbijanju sa mesec dana 6-7 kg.
- Odlikuje se dobrim tovnim sposobnostima, tako da u tovu dostiže 100 kg sa 6 meseci, prirastom od 700-750 g/dan i uz utrošak hrane od oko 3 kg za 1kg prirasta.
- Nerastovi u performans testu od 30-100 kg postižu priraste veće od 900 g/dana z konverziju hrane od oko 2,5 kg.
- Odrasli nerastovi dostižu telesnu masu od 350 kg pa i više, a krmače 200-250 kg.
- Ima dobru mesnatost polutki i kvalitet mesa bolji nego kod drugih plemeniti rasa svinja.
- Nije značajnije podložan stresu, pa su i osobine povezane sa stresom manje izražene.

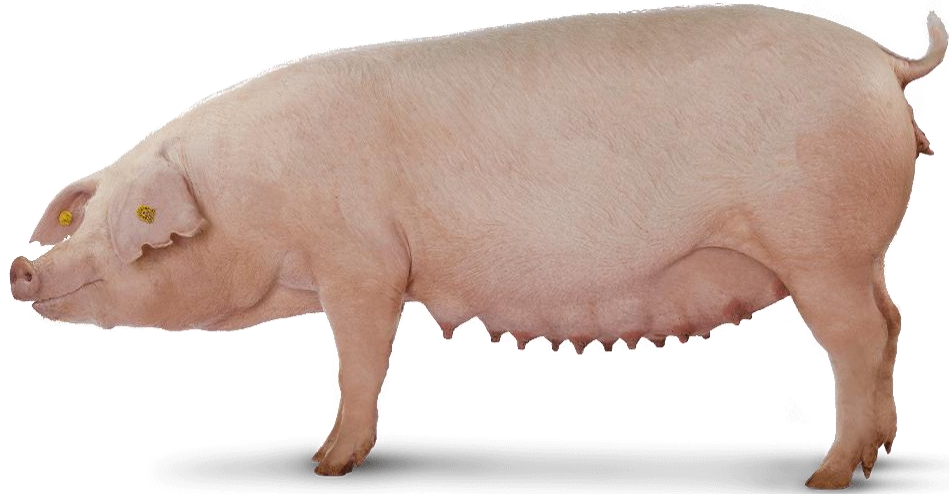
Plodnost jorkšira

- **Jedna od najplodnijih rasa.**
- Krmače prase 6-12 prasadi a broj odbijene prasada po krmači je 20 i više komada godišnje, u dobrim uslovima.
- Zahvaljujući dobroj plodnosti jorkšir ima široku primenu u uzgoju svinja širom sveta.
- Zbog dobre plodnosti i pretežno snažne konstitucije ima značajnu ulogu kao materinska komponenta u programima ukrštanja radi proizvodnje krmača F1 generacije.

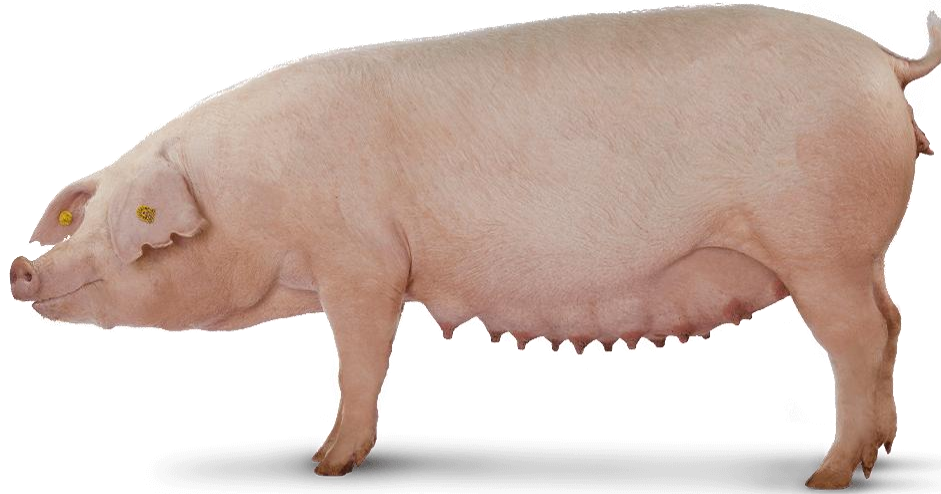

Landras

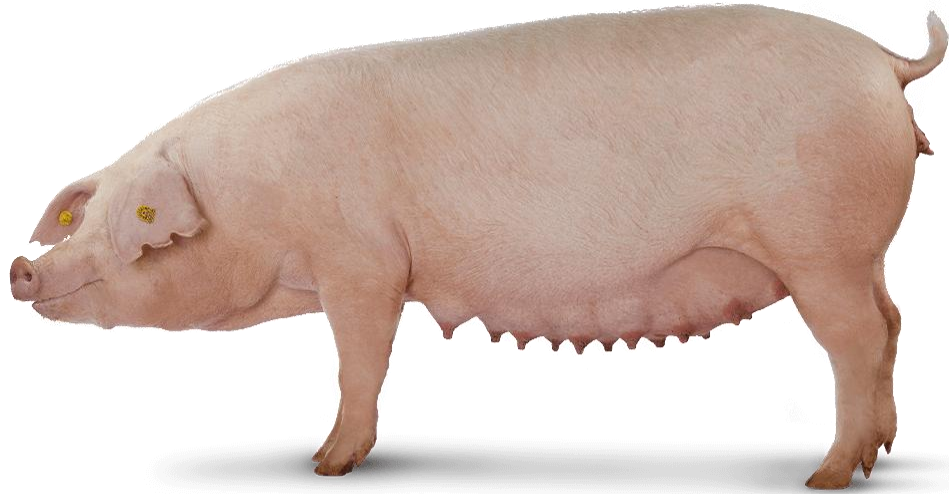
- Srednja do velika rasa svinja, osrednje snažne građa kostiju ekstremiteta, nastala ukrštanjem domaće danske svinje i jorkšira.
- Zajedno sa velikim jorkširom čini osnov savremenog svinjarstva.
- Prvi zapaat landrasa registrovan je 1896. godine, a prvi progeni test je obavljen 1907. godine.
- Danski landras se smatra osnovom za stvaranje svih ostalih tipova landrasa.
- Nemački landras nastao je ukrštanjem autohtonih dugouhih nemačkih svinja sa velikim jorkširom, a potom sa nemačkom belom oplemenjenom svinjom.
- Danski landras učestvovao je i u stvaranju švedskog landrasa.
- Holandski landras nastao je tokom prošlog veka, oplemenjivanjem domaćih primitivnih svinja i njihovim ukrštanjem sa danskim landrasom, uz intenzivnu selekciju na dužinu trupa, povećanje butova, snažniju građu trupa i nogu, tako da je robusnije građe i veće telesne mase. U programima meleženja i stvaranju linijskih hibrida, u Holandiji je zastupljen kao majčinska komponenta.
- U nastanku belgijskog landrasa, pored danskog landrasa, ulogu su imale i keltske dugouhe svinje i pietren.

- Zbog nepigmentirane kože ona kod landrasa ima ružičastu boju a čekinja su retke i bele.
- Landras ima laganu, srednje dugu glavu, široku u čeonom delu, blago ugnutog profila, sa srednje velikim, teškim, klopavim i napred položenim ušima.
- Vrat je srednje dug, muskulozan i dobro povezan sa trupom.

- Trup je dug, u prednjem delu plići i uži nego u zadnjem.
- Međutim, nemački landras za razliku od izvorne forme, ima dobro razvijene lopatice, pa se stiče utisak da je dubina trupa ista i u prednjem i u zadnjem delu.
- Razlika u širini i dubini između prednjeg i zadnjeg dela trupa je nešto manje izražena kod holandskog landrasa.
- Trup belgijskog landrasa je izraženih širina i dubina, ali neznatno kraći.
- Leđna linija je ravna, ali kod belgijskog landrasa, zbog izuzetno razvijenih leđnih mišića, ponekada izgleda uzdužno rascepljena.
- Na trbušnoj liniji krmača je 12-14 dobro razvijenih i pravilno raspoređenih sisa, osim u slučaju belgijskog landrasa (12).

- Butovi su duboki i dobro zaobljeni, veoma snažni sa obilnom muskulaturom koja se spušta sve do skočnog zgloba. Stoga je mesnatost visoka. Udeo mesa u polutkama iznosi čak i preko 60%.
- Plećke su slabije razvijene ali dobro povezane sa trupom.
- Kod belgijskog landrasa i plećke su veoma razvijene i muskulozne, pa se često za ovu rasu kaže da ima 4 buta.
- To je nasledio od pietrena, uz koga predstavlja jednu od najmesnatijih rasa svinja na svetu.
- Međutim, od pietrena je nasledio i nešto niži kvalitet mesa, pre svega zbog pojave bledog, mekog i vodnjikavog mesa (PSE sindrom) i niskog sadržaja intramuskularne masti.
- PSE sindrom je povezan sa osetljivošću na stres.
- Stoga je obavezan deo selekcije nekada bio halotan test, a sada DNK testovi. Kod ostalih tipova landrasa, prisustvo gena odgovornih za PSE sindrom je svedeno na minimum.

Porast i kvalitet mesa kod landrasa

- Landras je jedna od rasa sa najvećom mesnatošću.
- Karakteristika danskog landrasa je brz porast i dobro iskorišćavanje hrane.
- Po rođenju prasad su teška 1,2-1,5 kg a po odbijanju sa 30 dana 6-8 kg.
- Prirasti u tovu do 30-100 kg kreću se u intervalu od 700-750 g/dan, a konverzija hrane 2,8-3,2 kg.
- Tovljenici dostižu telesnu masu od 100 kg u uzrastu od 190-200 dana.
- Nerastovi u testu od 30-100 kg ostvaruju prosečan prirast od 700 g/dan do preko 900 g/dan, uz konverziju hrane 2,28-2,50 kg/dan.
- Iako je mesnatiji od ostalih landrasa, belgijski ima nešto lošije rezultate u pogledu prirasta i iskorišćavanja hrane.
- Odrasli nerastovi dostižu telesnu masu od 200-250 kg a krmače 180-200 kg, odnosno više u slučaju holandskog i belgijskog landrasa, kada nerastovi dostižu telesnu masu od 350 kg, a krmače 300 kg.
- Debljina leđne slanine landrasa je 12-13 mm.
- Kod nemačkog landrasa, procenat intramuskularne masti je selekcijom sveden ispod optimalnih 2-3%.

Reproduktivne osobine landrasa

- Landras je ranostasna rasa.
- U proizvodnim uslovima nazimice su spremne za reprodukciju u uzrastu od 7 meseci.
- To je rasa poznata po svojoj izuzetnoj plodnosti i odličnim majčinskim osobinama.
- Prosečan broj živorođene prasadi u leglu je oko 10, nešto više u slučaju holandskog, švedskog i nemačkog (11-12), odnosno nešto manjek od belgijskog landrasa (8-9).

Pietren

- Rasa je stvorena u istoimenoj belgijskoj pokrajini oko 1920. godine. Produkt je višestrukog ukrštanja domaćih svinja, uz korišćenje berkšira i jorkšira, uz gajenje u bliskom srodstvu.
- Kao rasa priznat je 1955. godine, a kod nas je prvi put izložen na Novosadskom sajmu 1959. godine.
- **Ovu rasu odlikuje izvanredna mesnatost, a posebno su razvijeni najmesnatiji delovi tela (šunka).**
- Mana ove rase je bio visok procenat životinja osetljivih na stres, što je selekcijom smanjeno na 20-30%.
- U programima meleženja pietren se uključuje kao terminalna očinska rasa, ili kao nerastovi F1 generacije iz ukrštanja sa hampšiirom ili durokom, jer takvi melezi se odlikuju dobrom mesnatošću i otpornošću.

Eksterijer pietrena

- Koža i čekinje pretežno su nepigmentirane. Dlake su prave, kratke i dosta retke, žutobeke boje sa većim ili manjim crnim pegama ili šarama po celom telu.
- Glava je kratka i široka u čeonom delu, blago ugnutog profila i kratkih horizontalno položenih ušiju.
- To je rasa srednje veličine, izvanrednih dubina i širine tela.
- Leđna linija je ponekada izvijena što vizeulno odaje zdepast izgled kraćeg trupa, nego što realno jeste.
- Zbog izuzetno razvijenih leđnih mišića, muskulatura sapi je ponekada uzdužno rascepljena.
- Duž trbušne linije krmače imaju 6 pari pravilno razvijenih i raspoređenih sisa.
- Zbog izrazite razvijenosti i zaobljenosti plećke, pietren je poznat kao svinja sa četiri šunke jer i butovi su široki i duboki.
- Noge su srednje dužine sa tankim i čvrstim kostima.

Plodnost pietrena

- Pietren je nešto slabije plodnosti, 8-9 prasadi u leglu
- Postoje zapati u severnoj Nemačkoj sa prosečnom veličinom legla od čak 11 živorođenih prasadi.

Porast pietrena

- Telesna masa prasadi po prašenju je 1,3-1,4 kg a sa mesec dana 6-7 kg.
- Odrasle krmače dostižu telesnu masu do 250 kg, a nerastovi 280-300 kg.
- Kao i belgijski landras, i pietren ima nešto lošije priraste i konverzuju hrane za oko 10-20% u odnosu na druge mesnate rase, ali procenat mesa u polutkama je veći, i iznosi čak i do 65%.

- Ova rasa je nastala ukrštanjem autohtonih američkih rasa sa uvezenima. Iako postoje neke sumnje o tačnom poreklu ove rase istorijski zapisi pokazuju da hempšir najverovatnije potiče od staroengleske rase (old english breed). Rad na stvaranju ove rase je trajao do kraja XIX veka. Nešto je manjeg formata od drugih američkih rasa svinja.
- Karakteristična je crna boja sa belim pojasom preko leđa, lopatica i nogu.
- Glava je mala i lagana sa skoro ravnim čeonim linijama i malim uspravnim ušima.
- Hempšir je izrazito mesnata rasa sa naročito razvijenim ramenima, leđima i butovima.
- Leđna linija je blago izvijena.
- Kostir nogu su nežne i fine. Kičice su nešto kraće pa je stav nogu gotov strm.
- Krmača prasi prosečno 10 živih prasadi, dobre konstitucije, težine 1,3-1,4 kg.
- Prasad za 30 dana dostižu težinu 6-7 kg.

Hempšir

- **Meso hempšira je najkvalitetnije za termičku obradu.** Nisu posebno osetljive na stres pa ni pojava "BMV" (bledo, meko, vodnjikavo) mesa nije česta. Mana mesa je pojava "hempširefekta" (naknadni pad "pH" mesa nakon klanja).
- Hempšir se zbog dobre mesnatosti i otpornosti koristi kao terminalna rasa u ukrštanju, i to kao čista rasa ili F1 melezi sa belgijskim landrasom ili pietrenom.

Durok

- Durok je najraprostranjenija rasa svinja u SAD i Kanadi. Nastao je od više crvenih sojeva svinja.
- Boja duroka je crvena sa svim nijansama od svetle do tamnocrvene.
- Stari tip duroka je bio velikog formata. Odrasli nerastovi, pobednici na izložbama dostizali su masu veću od 500 kg. Današnji tip duroka je izrazito mesnata svinja, srednjeg do velikog formata sa dobro razvijenim mesnim partijama.
- Glava je nešto teža, sa poluklopavim ušima.
- Leđna linija je ravna do blago izvijena.
- Ima veoma snažen i čvrste noge, nešto krupnije kosti i strme stavove nogu.
- Krmače prase 8-12 prasadi.
- Tovne i klanične osobine su dobre, kao i otpornost na stres.

- **Karakterističan je nešto veći sadržaj intramuskularne masti u mišićima (3-4%).** Kako je taj procenat kod značajnijih evropskih rasa, kao što su pietren, belgijski i nemački landras, smanjen ispod optimalnih 2-3%, koristi se u programima ukrštanja sa njima, kao terminalna rasa.

Kineske rase

- U Kini se uzgaja preko 40 rasa i 120 sojeva svinja, poeljenih u tri grupe (severno kineske, južno kineske i rečno jezerske).
- Izrazito su ranostasne i polnu zrelost dostižu već pri telesnoj masi od 25-30 kg i uzrastu od 3-4 meseca.
- Krmače imaju 16-18 sisa, oprase isto toliko prasadi, a othrane 12-14.
- Dobro iskorišćavaju voluminoznu hranu.
- Tovne sposobnosti nisu izražene, randman polutki je nizak (70%), leđna slanina je debela pa se smatraju rasama masnog proizvodnog tipa.
- Imale su značaja u nastanku nekih evropskih i američkih rasa, a i ubuduće će imati značaja zbog visoke plodnosti.

Meišan rasa

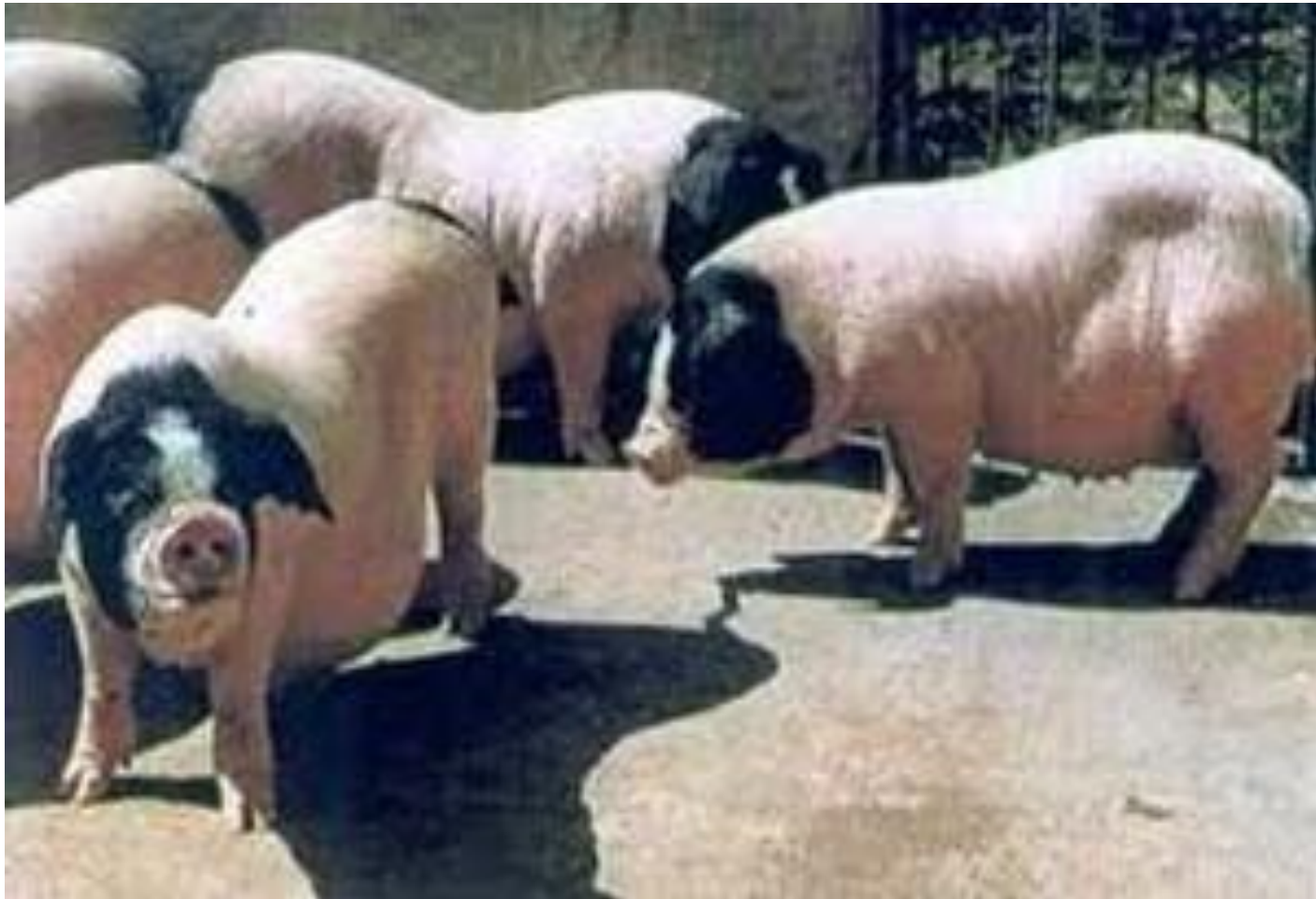
Jiaksing rasa

Taihu rasa

Jinhau rasa

Pitanja za proveru znanja

1. Objasnite podelu svinja na rase i tipove.
2. Navedite primere pojedinih rasa odnosno tipova svinja.
3. Koje su najznačajnije rase u intenzivnom svinjarstvu ?
4. Koje su najbitnije osobine pojedinih rasa u intenzivnom svinjarstvu ?
5. Opišite programe meleženja u intenzivnom svinjarstvu.